

Samenvatting Emissiereductieplan imidacloprid

Er is geconstateerd dat imidacloprid op meerdere plaatsen de waterkwaliteitsnormen overschrijdt. De toelatinghouders constateren dat de meest voor de hand liggende oorzaken te vinden zijn in de glastuinbouwteelt en in mindere mate de bollenteelt.

Glastuinbouw

De waterkwaliteit in Nederland is niet alleen afhankelijk van de toelatingen/toelatinghouders, maar ook van beleid van de overheid. De problemen die we zien zijn het gevolg van een generiek emissieprobleem! In 2013 met de Tweede Nota Duurzame Gewasbescherming vastgesteld overheidsbeleid om hier wat aan te doen is over de hele linie vertraagd. Dit betekent dus ook dat daarmee de continue verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater vertraagt.

- Voor de emissieproblemen in kassen is besloten om een algemene maatregel te nemen voor het verplichten van zuiveringssystemen in kassen. Deze maatregel is vertraagd en de eerste glastuinbouwbedrijven moeten vanaf 01-01-2018 aangesloten worden op een werkende zuiveringsinstallatie. Dit heeft uiteraard een impact op de verbetering van de waterkwaliteit in algemene zin.
- De NVWA is verantwoordelijk voor de controle van het gebruik conform het etiket. Gezien het feit dat in 2014 ondanks nieuwe etiketvoorschriften de normoverschrijding van imidacloprid beperkt is teruggelopen kunnen vragen worden gesteld bij de naleving van de etiketvoorschriften. Duidelijk is dat de NVWA en de waterschappen moeten toezien op deze naleving.
- BCS is vanaf 2005 intensief betrokken bij de verbetering van de waterkwaliteit in Nederland in relatie tot kassenemissies. Het gaat hier niet om een eenvoudige aanpassing van een etiket, maar om een verandering van de normale praktijk en soms ook mentaliteit. Hiervoor is veel tijd nodig en zijn ook investeringen nodig. De eerste stappen waren bewustwording van het probleem en onderzoeken van de emissieroutes. Inmiddels zijn de maatregelen voorhanden en toepasbaar.

Etiketten:

- De toelatinghouders hebben de voorkeur voor een doelvoorschrift. In januari 2014 is enkel een middelvoorschrift opgenomen op het etiket (30-01-2014). Bij de laatste wijziging is het middelvoorschrift aangevuld met een doelvoorschrift (25-11-2015).
- Op verzoek van de toelatinghouders is gecontroleerde distributie (CDG) opgenomen op het etiket in juli. Het is echter lastig om hierin zwaardere voorschriften op te nemen dan vermeld op het WG is gebleken.
- Bij het besluit op bezwaar van 25 november 2015 is eindelijk een voorschrift opgenomen dat helder is voor alle partijen en waarmee i.c.m. gecontroleerde distributie zou dit moeten leiden tot een verdere verbetering van de waterkwaliteit.

Het moge duidelijk zijn dat de maatregelen zoals genomen in 2014 en 2015 nog niet volledig te beoordelen zijn op basis van de voorliggende analyseresultaten.

Gezien de dalende trend in de verkoop/verbruik in de glastuinbouw, die al een aantal jaren geleden is ingezet, lijken de overschrijdingen met name terug te voeren op gebruik dat bewust, danwel onbewust, niet conform etiket wordt uitgevoerd.

Hiervoor zijn vanuit de toelating de volgende zaken aangepast:

- Aangepast etiket per 25-11-2015 waarbij verkeerde interpretatie niet mogelijk is
- CDG-maatregel gekoppeld aan nieuw etiket van 25-11-2015, dus enkel verkoop aan telers die conform het etiket kunnen toepassen.

De inspanning vanuit de toelatinghouders kan versterkt worden door de volgende acties:

- Afdwingen van naleving door de overheid (NVWA-controles)
- Vanaf 01-01-2018 is zuivering verplicht als algemene maatregel voor kassen, dus telers moeten investeren in zuiveringsmaatregelen.

Bollenteelt

Voor de bollenteelt zijn stappen in de goede richting gezet, die leiden tot een dalende concentratie in het oppervlaktewater. De boldompeling is een traditionele toepassingswijze waaraan ook nadelen kleven als het gaat om emissies. Het kan niet de bedoeling zijn dat er met (te) natte bollen over erven en percelen gereden wordt. Dat is niet meer van deze tijd. Daarom stellen we voor de volgende emissiebeperkende zin op het etiket te plaatsen om de dalende trend voort te zetten:

Om in het water levende organismen te beschermen dient tijdens en na de ontsmetting van bloembollen emissie naar het oppervlaktewater te worden voorkomen.

- Om verlies van ontsmettingsvloeistof na het ontsmetten van de bloembollen te voorkomen dienen de kisten te worden droog geblazen of dient een uitdruiptijd van minimaal 6 uur te worden aangehouden alvorens de bloembollen naar het land worden getransporteerd.
- Om verlies van ontsmettingsvloeistof tijdens het transport van de bloembollen te voorkomen, mag het transport uitsluitend worden uitgevoerd met een emissievrije transportwagen. Dit kan bijvoorbeeld een transportwagen zijn met opvanggoten en een opvangcontainer.

Normstelling

Zowel de Ctgb-norm van 27 ng/L als de AA-EQS norm van 8.3 ng/L leunen sterk op de Roessinkstudie. EFSA heeft in het kader van een artikel 21 review ook de studie van Roessink bekeken en accepteert deze enkel als worst case. Volgens EFSA is de Roessink studie niet robuust genoeg voor gebruik in het registratie proces. Er is o.a. onduidelijkheid over controle mortaliteit (kleine verschillen tussen ruwe data en publicatie), het is onduidelijk hoe de analyses voor imidacloprid zijn uitgevoerd, het is onduidelijk wanneer de organismen in het veld zijn verzameld.

Een update van de norm lijkt ons opportuun voordat er verdergaande maatregelen en conclusies worden verbonden aan het lot van imidacloprid o.b.v. een studie die volgens EFSA niet robuust genoeg is en dus ook niet heeft geleid tot een aanpassing van de norm in Europa.

De afgelopen jaren zijn er nieuwe gegevens beschikbaar gekomen die een ander licht schijnen op de vermeende zeer sterke gevoeligheid van de zomerpopulaties van de eendagsvlieg.

Over de aanpassing van de norm is inmiddels contact geweest met Ctgb. De aanvraag tot aanpassing van de AA-EQS is reeds ingediend.

Maatregelen te nemen voor imidacloprid:

Voor imidacloprid wordt gekozen voor een actie via twee sporen:

1. De norm moet opnieuw bekeken worden op basis van de aanvullend beschikbare gegevens.
2. De concentraties rondom met name glastuinbouwbedrijven moeten naar beneden door een gezamenlijke actie van overheid, bedrijfsleven en telers. De concentraties zijn hoger dan je op basis van verkoop/gebruik en etiket zou verwachten, dus hier is ook sprake van een slechte naleving van het etiket. De eerste stappen hiervoor zijn gezet in de 2de helft van 2015.
3. Voor de bollen wordt de volgende zin voorgesteld voor opname op het etiket van Admire en Kohinor 700 WG:
  - Om verlies van ontsmettingsvloeistof na het ontsmetten van de bloembollen te voorkomen dienen de kisten te worden droog geblazen of dient een uitdruiptijd van minimaal 6 uur te worden aangehouden alvorens de bloembollen naar het land worden getransporteerd.